
Załącznik 2: Formularz zgłaszania uwag

Stanowisko

do projektu Wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry na potrzeby czwartego cyklu planowania zgodnie z RDW

Wstępny przegląd istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na MODO na potrzeby czwartego cyklu planowania zgodnie z RDW jest dostępny do wiadomości i konsultacji społecznych od 22 grudnia 2024 r. do 22 czerwca 2025 r.

Udostępnienie ostatecznej wersji projektu na stronie internetowej MKOOpZ zaplanowane jest do 22 grudnia 2025 r.

Prosimy o przesyłanie uwag do projektu Wstępnego przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej stwierdzonych na Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry na potrzeby czwartego cyklu planowania zgodnie z RDW na adres sekretariat@mkoo.pl do dnia 22 czerwca 2025 r., z jednoczesnym podaniem następujących informacji:

Osoba prywatna

Organizacja

Imię i nazwisko	
Instytucja (jeśli dotyczy)	WWF Deutschland
E-mail	
Telefon (opcjonalnie)	

Niniejszym wyrażam zgodę na publikację niniejszego stanowiska (należy zaznaczyć właściwe):

z podaniem imienia i nazwiska

z podaniem nazwy instytucji

anonimowo

Istotny problem, którego dotyczy uwaga	Krótki opis uwagi
Brakujący IPGW #4	Znaczące zasolenie wód spowodowane górnictwem należy uwzględnić jako dodatkowy problem gospodarki wodnej

Dodatkowy opis (maksymalnie 4000 znaków ze spacjami):

W chwili określania IPGW na obszarze dorzecza Odry na potrzeby trzeciego cyklu planistycznego katastrofa na Odrze jeszcze się nie wydarzyła. Latem 2022 r. doszło jednak do zdarzenia, które zasadniczo zmieniło nasze postrzeganie Odry, jej zanieczyszczenia oraz zagrożeń. W wyniku kombinacji wysokiego zasolenia, długiego czasu retencji wody, niskich przepływów, wysokich stężeń biogenów i wysokiej temperatury doszło do zakwitów nieidentyfikowanego dotychczas w Odrze glonu *Prymnesium parvum*, co spowodowało katastrofalne śnięcie ryb i małży oraz znaczące pogorszenie stanu ekologicznego dolnej Odry.

Należy założyć, że ta specyficzna kombinacja (częściowo antropogenicznych) czynników środowiskowych w obliczu postępujących zmian klimatycznych będzie występować coraz częściej i z większym prawdopodobieństwem. W związku z tym konieczne jest, aby wnioski z katastrofy na Odrze zostały uwzględnione w przyszłych strategiach gospodarki wodnej, zwłaszcza w kolejnych cyklach planistycznych. W tym kontekście proponuje się włączenie dwóch dodatkowych IPGW do opracowywanego dokumentu:

Po pierwsze, podobnie jak w dokumencie konsultacyjnym dotyczącym IPGW dla obszaru dorzecza rzeki Werra, należałoby wyodrębnić temat zrzutów zasolenia jako osobnego zagadnienia. Zrzuty zasolenia w związku z działalnością górniczą na Górnym Śląsku były jedną z głównych przyczyn katastrofy na Odrze w 2022 roku. Dalsze emisje o wysokim stężeniu zwiększają prawdopodobieństwo kolejnych zakwitów glonów – na co wielokrotnie wskazywały aktualne badania prowadzone przez Instytut Ekologii Wód i Rybactwa Śródlądowego im. Leibniza. Osiągnięcie celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny, określony w Ramowej Dyrektywie Wodnej, nie będzie możliwe w sposób trwały i wiarygodny w obliczu wysokiego prawdopodobieństwa kolejnych zjawisk masowego śnięcia ryb. W związku z niepokojąco niskimi stanami wód, wysokimi temperaturami latem oraz niezmiennie wysokimi ładunkami zanieczyszczeń w ostatnich latach, należy tu przede wszystkim wykorzystać najskuteczniejsze dostępne narzędzie, jakim dysponują państwa nadodrzańskie, tj. ograniczenie zrzutów. Jednym z efektywnych działań mogłaby być zmiana podstawy wydawania pozwoleń – z ładunków na stężenia. Zapewniłoby to odpowiednie rozcieńczenie soli również przy niskich przepływach.

Po drugie, w kontekście osiągnięcia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej do roku 2027, należy ponownie przeanalizować bilateralną umowę międzyrządową dotyczącą regulacji Odry. Planowana koncepcja regulacji cieków, której pierwszy etap został już zrealizowany przez rząd Polski z naruszeniem prawa, przewiduje m.in. modernizację ostróg i innych budowli regulacyjnych w celu zapewnienia nieprzerwanej głębokości szlaku żeglownego wynoszącej 1,8 m oraz skutecznego spływu lodu. Taka regulacja stanowi poważną ingerencję w ekosystem rzeczny, wpłynie na kluczowe procesy geomorfologiczne i doprowadzi do utraty cennych siedlisk przyrodniczych – np. w obrębie istniejących pól między ostrogami lub między ostrogą a brzegiem. To właśnie te siedliska, a także charakter Odry i jej dopływów jako cieków swobodnie płynących, są niezwykle istotne dla wielu gatunków wodnych występujących w Odrze, a podczas wspomnianej katastrofy odegrały kluczową rolę jako schronienia ratujące życie wielu osobnikom. Osłabienie odporności Odry (jej „resilience”) w takim stopniu budzi poważne wątpliwości, czy cele Ramowej Dyrektywy Wodnej nadal będą możliwe do osiągnięcia. Nie można tu stwierdzić, że istnieje „przeważający interes publiczny”, który uzasadniałby tę rozbudowę i miałby większe znaczenie niż społeczny interes polegający na zachowaniu ostatniej, w dużej mierze nienaruszonej i swobodnie płynącej wielkiej rzeki w Niemczech – szczególnie biorąc pod uwagę fakt, że Odra poniżej Schwedt nie jest już nawet częścią podstawowej sieci federalnych dróg wodnych.

Niniejszym załączam załącznik/załączniki.

W związku z przekazanymi przez Panią/Pana danymi osobowymi informujemy, iż MKOOpZ jako administrator danych przetwarza dane osobowe zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE oraz zgodnie z zasadami, z którymi mogą się Państwo zapoznać na stronie internetowej <https://mkoo.pl/index.php?mid=39&lang=PL>.